

Ervaringen van begeleiders van mensen met een verstandelijke beperking en gedragsproblemen

Invloed van steun, teamklimaat en samenwerking op welbevinden en werktevredenheid

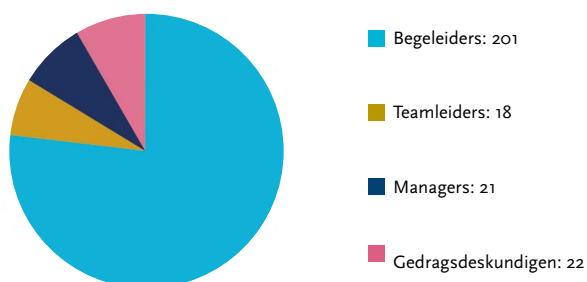
Begeleiders van mensen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen* kunnen tijdens hun werk emoties als angst of boosheid ervaren. Deze emoties kunnen een negatief effect hebben op hun manier van begeleiden en op hun welbevinden, met risico's op burn-out en verloop. Steun op het werk en een positief teamklimaat kunnen deze risico's verminderen of voorkomen. De Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB, Tranzo, Tilburg University) deed hier onderzoek naar.

De AWVB onderzocht binnen het project Pro hoe begeleiders van mensen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen het teamklimaat en de steun op hun werk ervaren. Ook is de samenhang onderzocht tussen enerzijds de steun en het teamklimaat en anderzijds het welbevinden en de werktevredenheid van begeleiders. Ten slotte is nagegaan of een betere samenwerking tussen professionals die de begeleiders ondersteunen (teamleider, manager, gedragsdeskundige) leidt tot meer ervaren steun en een positiever teamklimaat bij begeleiders.

Over het onderzoek

Aan dit onderzoek deden 201 begeleiders mee van mensen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen. Zij waren afkomstig uit 32 verschillende teams van tien zorgorganisaties. De begeleiders vulden eenmalig een online vragenlijst in over de steun die zij ervaren vanuit de teamleider, manager, gedragsdeskundige en andere (collega-)begeleiders in het team. Ook beoordeelden de begeleiders het teamklimaat (bijvoorbeeld de mate waarin informatie met elkaar gedeeld wordt en de mate waarin teamdoelstellingen duidelijk zijn) en beantwoordden zij vragen over hun welbevinden en werktevredenheid.

Deelnemers aan het onderzoek

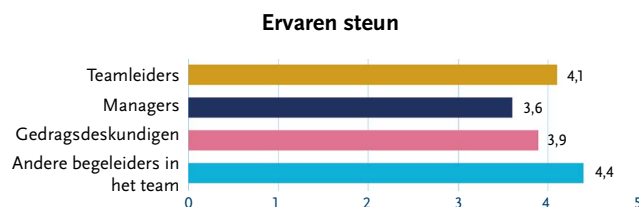
Daarnaast vulden 61 professionals die de begeleiders in de teams ondersteunen een online vragenlijst in over hun onderlinge samenwerking. Bij de meeste teams ging het om een teamleider, manager en gedragsdeskundige. Bij een aantal teams was er geen functie van teamleider.

Resultaten

1. ERVAREN STEUN EN TEAMKLIMAAT

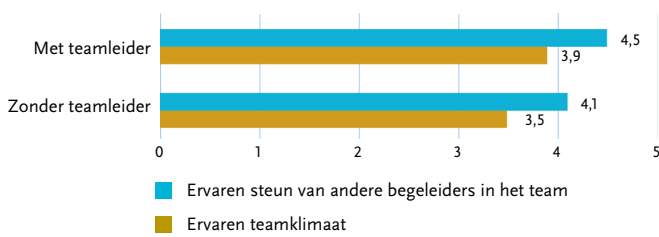
Begeleiders beoordelen de steun van de teamleider, manager, gedragsdeskundige en andere (collega-)begeleiders in het team over het algemeen positief. De steun van de andere begeleiders in het team krijgt gemiddeld de hoogste score.

Begeleiders uit teams met een teamleider ervaren meer steun van hun (collega-)begeleiders en een positiever teamklimaat dan begeleiders in teams zonder teamleider.

> Resultaten (vervolg)

Ervaren steun en teamklimaat in teams met en zonder teamleider

2. VERBAND TUSSEN ERVAREN STEUN & TEAMKLIMAAT EN WERKTEVREDENHEID & WELBEVINDEN

Begeleiders die meer steun ervaren vanuit de teamleider, manager, gedragsdeskundige en/of andere begeleiders uit het team zijn meer tevreden over hun werk. Als begeleiders positiever zijn over het teamklimaat, ervaren zij ook een hogere mate van werktevredenheid.

Daarnaast neemt het welbevinden van begeleiders toe bij een positiever ervaren teamklimaat en meer steun vanuit de teamleider, gedragsdeskundige en andere (collega-) begeleiders in het team.

3. GEEN VERBAND TUSSEN SAMENWERKING PROFESSIONALS DIE HET TEAM ONDERSTEUNEN EN ERVAREN STEUN & TEAMKLIMAAT

Bij een betere samenwerking tussen professionals die het team ondersteunen (teamleider, manager en gedragsdeskundige) ervaren begeleiders niet meer (of minder) steun. Ook is er geen verband tussen het teamklimaat en de samenwerking tussen professionals die het team ondersteunen.

Conclusie

Voor het welbevinden en de werktevredenheid van begeleiders van mensen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen is het belangrijk om als zorgorganisatie te investeren in a) de steun aan begeleiders en b) een positief teamklimaat. Dat betekent in de praktijk dat professionals die begeleiders ondersteunen (bijvoorbeeld teamleider, manager, gedragsdeskundige) kennis en mogelijkheden nodig hebben om die steun aan begeleiders te kunnen geven. Een professional zoals een teamleider, die dicht bij het team staat en begeleiders op de werkvloer kan coachen, lijkt van meerwaarde voor de ervaren steun en het teamklimaat van begeleiders.

Om te bepalen wat goede manieren zijn om de ervaren steun en het teamklimaat te bevorderen, is verder onderzoek nodig.

Dit onderzoek maakt deel uit van promotieonderzoek naar het project Pro, dat door- en uitplaatsing van mensen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen wil voorkomen. Pro is een samenwerkingsverband tussen 6 organisaties: ASVZ, Pluryn, Trajectum, VGZ Zorgkantoor, Zilveren Kruis en CCE. Mogelijk gemaakt door financiering van het ministerie van VWS.

** Om de tekst leesbaarder te maken worden 'mensen met een licht verstandelijke beperking of zwakbegaafdheid en ernstige gedragsproblemen en/of ernstige psychische problemen' in dit factsheet omschreven als 'mensen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen'.*

Dit factsheet is gebaseerd op het artikel [Experienced support at work, team climate and collaboration in teams working with people with mild intellectual disabilities and severe challenging behaviour in residential care: A cross-sectional study](#)

Auteurs: drs. Suzanne Lokman (AWVB), dr. Noud Frielink (AWVB), prof. dr. Robert Didden (Radboud University, Trajectum) en prof. dr. Petri Embregts (AWVB), 2023, Journal of Intellectual Disability Research

Meer weten? Neem dan contact op met Lucienne Heerkens, kennismanager van de AWVB: awvb@tilburguniversity.edu

september 2023

www.awvb.nl

Radboud Universiteit

Understanding Society